

ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДВИЩЕННЯМ РІВНЯ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто теоретичні та практичні питання організації виробничої діяльності та розробки рекомендацій з побудови на підприємствах системи управління підвищенням рівня рентабельності виробництва.

Ключові слова: виробництво, виробнича діяльність, виробничі стратегії, рентабельність виробництва, функції та методи управління тощо.

Abstract

Theoretical and practical questions of organization of production activity and development of recommendations on construction of the system of management of increase of level of profitability of production are considered.

Key words: production, production activities, production strategies, profitability of production, functions and management methods, etc.

Вступ

Загострення конкуренції на всіх ринках світу, яке відбувається сьогодні, підвищення вимог споживачів до якості продукції, що її виготовляють виробники тощо, постійно спонукають вітчизняні підприємства до пошуку нових, більш ефективних форм організації виробництва, підвищення його ефективності (рентабельності), оскільки в нових умовах господарювання «вижити» зможуть тільки ті підприємства, які витрачають менше ресурсів на виготовлення продукції більш високої якості, отримуючи тим самим більші прибутки.

Невтішні прогнози відомих економістів щодо розгортання у світі нової економічної кризи суттєво загострило питання пошуку підприємствами нових форм організації виробництва та підвищення його рентабельності (ефективності).

Метою цієї роботи є аналіз теоретичних і методологічних аспектів організації на підприємствах виробничої діяльності та розробка рекомендацій з побудови на підприємствах системи управління підвищенням рівня рентабельності виробництва.

Результати дослідження

Було досліджено сутність поняття «виробництво», його основні складові, їх зміст, зв'язок між ними та встановлено характерні риси сучасного виробництва; проаналізовано існуючі тлумачення терміну «управління виробництвом» та висловлено власну думку з цього приводу; вивчено основні функції і методи управління виробництвом та встановлено їх зміст; досліджено сутність поняття «виробнича система», встановлено її основні види та принципи функціонування і побудови; розроблено модель функціонування виробничої системи підприємства та зроблено характеристику її складових; проаналізовано існуючі в економічній літературі види виробничих стратегій та запропоновано алгоритм побудови системи управління підвищенням рівня рентабельності виробництва на підприємстві тощо.

Було обгрунтовано власну думку, що управління виробництвом – це діяльність підприємства, пов'язана з управлінням процесом: а) придбання потрібних ресурсів; б) їхньої трансформації в готову продукцію (послуги); в) забезпечення найвищої ефективності (рентабельності) виробництва; та г) постачання виготовленої продукції на ринок для задоволення потреб споживачів.

Проаналізувавши зміст термінів «операція» та «виробництво», було встановлено, що термін «операція» є більш ширшим, ніж термін «виробництво», оскільки вказує не тільки на виробництво продукції, а і на надання послуг.

Ретельно було проаналізовано функції та методи управління виробництвом. Так, до основних функцій управління виробництвом було віднесено такі функції, як прогнозування, планування,

організування, мотивування, контролювання, регулювання та забезпечення ефективності всіх видів діяльності підприємства.

Було встановлено, що сучасне виробництво являє собою відкриту економічну систему, яка функціонує на таких принципах, як цілісність, структурованість та ієрархічність. Доведено, що виробнича система – це не просто сума окремих структурних підрозділів підприємства та їх функцій, прав і обов'язків, а таке їх об'єднання, в результаті чого утворюється нова цілісна виробнича система з новою інтегрованою якістю. А інтегрована якість – це така якість, яка є абсолютно новою по відношенню до властивостей елементів (частин, підсистем), що складають цю виробничу систему. Такою новою інтегрованою якістю для виробничого підприємства буде нова продукція або нові послуги.

Було зроблено обґрунтування вибору показників, за якими можна оцінювати ефективність виробничої діяльності підприємства. Такими показниками визначені: рівень рентабельності виробництва, рентабельність активів підприємства, рентабельність власного капіталу підприємства, коефіцієнт ефективності використання основних засобів, коефіцієнт оборотності оборотних активів підприємства, коефіцієнт оборотності виробничих запасів підприємства.

Було розроблено алгоритм побудови системи управління підвищенням рівня рентабельності виробництва, який враховує виявлені чинники (фактори). Основними складовими цього алгоритму є: а) вибір оптимальної виробничої стратегії підприємства; б) побудова гнучкої системи планування виробництва продукції; в) забезпечення ефективного використання основних засобів; г) забезпечення ефективного використання оборотних активів підприємства; д) підвищення якості продукції підприємства; та е) забезпечення економії всіх видів ресурсів (рис. 1).

Рисунок 1 – Запропонований алгоритм побудови системи управління підвищенням рівня рентабельності виробництва,

Практична частина роботи була виконана із використанням річних бухгалтерських звітів ПрАТ «Барський машинобудівний завод».

Висновки

Підвищення на підприємствах рівня рентабельності виробництва може бути забезпечено шляхом побудови так званого «дерево цілей» першочергових задач, які потрібно розв'язати на підприємстві, та складанням відповідного плану рекомендацій щодо їх реалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Козловський, В. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина I / В. О. Козловський – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] – Вінниця : ВНТУ, 2017.– 119 с.
2. Козловський, В. О. Основи підприємництва : навчальний посібник. У 2-х частинах. Частина II / В. О. Козловський – [Вид. 2-ге, переробл. та доповн.] –Вінниця : ВНТУ, 2017.–116 с.
3. Козловський, В. О. Виробниче та комерційне підприємництво : навчальний посібник. /В. О. Козловський, О. Й. Лесько – Вінниця : ВНТУ, 2018. – 154 с.

Козловський Володимир Олександрович – к.е.н., доцент, професор кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, e-mail: V@Vin.UA або [Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua](https://www.facebook.com/Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua)

Королук Валентин Петрович – студент 4-го курсу бакалаврату гр. МВКД-176 факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця.

Kozlovskiy Volodymyr Oleksandrovych – Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Enterprise Economics and Production Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsya, e-mail: V@Vin.UA or Kozlovskiy.vk.vntu.edu.ua

Koroliuk Valentyn – 4th year undergraduate student gr. MVKD-17b, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsya National Technical University, Vinnytsya.